

Психолошка делатност у систему одбране

У потрази за најбољима

Маја Петровић,
психолог
у кабинету
министра
одбране

Обједињавањем креативних и стручних потенцијала војних психолога, Министарство одбране и Војска Србије добија могућност да идентификује најбољи кадар у систему, појединце који заиста вреде и који ће сутра бити највећа снага наше војске. Професионализација је померила тежиште рада психолога, па се више пажње посвећује заштитним факторима и јачању отпорности на стрес, као и унапређењу психофизичких способности и капацитета и развоју потенцијала професионалних припадника.

Мисија војних психолога је допринос управљању људским ресурсима ради обезбеђивања ефикасности и квалитета у стручном оспособљавању и психофизичкој спремности припадника Министарства одбране и Војске Србије, ради унапређења оперативних способности војске за извршавање додељених мисија и задатака.

Одељење за развој психолошке делатности у Министарству одбране оформљено је 2013. године у оквиру Сектора за људске ресурсе. Према речима психолога у кабинету министра одбране Маје Петровић, основна идеја била је да се психолошка делатност у систему одбране, као већ уређен систем у коме је 89 психолога на свим нивоима организације, додатно развије.

– Желимо да се та снага координира, развија и усагласи. Недостатак претходног начина рада био је што су подаци психолога, извештаји психолога и много значајних увида, остајали у фиокама и нису били обједињени и транспарентни у довољној мери, па се никакав закључак на основу њих није могао направити – каже она и потврђује да је технолошки развој омогућио да се рад психолошке службе у систему организује и унапреди.

Формирањем Одељења за развој психолошке делатности стварају се услови за бољи увид у психолошки статус припадника Министарства одбране и Војске Србије, али план је и да се оде и корак даље у коришћењу података који већ постоје.

– У државном сектору унапређује се област управљање људским ресурсима (HR менаџмент), што отвара простор за рад психолога, а када их је толико, као што је случај у систему одбране, идеална су снага за сагледавање потенцијала људства и подршку развоју људских ресурса – наглашава Маја Петровић, посебно истичући да на тај начин Министарство одбране и Војска Србије добијају могућност да идентификују најбољи кадар у систему, појединце који заиста вреде и који ће сутра бити највећа снага наше војске.

Одраз потреба система

Формирању Одељења претходило је разговор са већиним психолога у систему, као и са начелницима кључних управа, а круна тог процеса био је елаборат о стању психолошке делатности, који је наишао на подршку и разумева-

ње врха система одбране. Према речима начелнице Одељења за развој психолошке делатности Наде Марковић, психолози имају богато искуство у раду са припадницима војске. Она подсећа и да су психолози у сталном саставу наше војске скоро седам деценија, прво у ваздухопловству, касније у одељењима за психолошку селекцију, а од 1985. године велики број психолога запошљава се и у трупи.

– Наша улога је веома значајна не само у психолошкој, већ и у професионалној селекцији – каже Нада Марковић и додаје да су, захваљујући билатералној војној сарадњи, у току и са трендовима присутним у страним армијама.

Главна мисија Одељења које предводи је координација рада, развој и унапређење психолошке делатности у складу са научним достигнућима, примерима добре праксе, законским прописима и етичким кодексом струке.

– Професионализацијом војске дошло је до великих промена за психологе у јединицама, који су сада усмерени на професионалне припаднике система одбране. Оно што ћемо настојати да урадимо јесте да, у складу са тим променама, унапредимо систем превенције у војсци који ће, на нови начин, да одговори потребама припадника система одбране – указала је Нада Марковић, наглашавајући да више пажње треба посветити протективним факторима и јачању отпорности на стрес и оснаживању психофизичких способности и капацитета и развијању потенцијала професионалних припадника.

Координација у служби развоја стручне снаге

Одељење за развој психолошке делатности чине Група за координацију и развој психолошке делатности и Група за селекцију, класификацију, профилисање, каријерно вођење и саветовање. Како истиче руководилац прве групе, психолог Мирјана Вељковић, координација активности је њен основни задатак, јер је управо то недостајало у систему одбране који има велики број психолога у различитим делатностима психолошке делатности. Уз то, група је усмерена и на успостављање сарадње, организовање стручних састанака, методолошки аспект, али и на комуникацију преко форума психолога и уређење веб-сајта психолошке делатности.

– Организујемо обуке, тренинге практичних вештина, афирмишући активан начин учења путем радионица са

ЗАДАЦИ ВОЈНИХ ПСИХОЛОГА

Изграђивање лидерских способности професионалних припадника система одбране, селекција кадра, социјализација професионалних припадника, психолошке припреме, процена кохезивности војних колектива и актуелног психичког статуса и рад на случајевима неприлагођености, праћење психофизичког оптерећења, као и образовање и стручна едукација.

Нада Марковић, начелница Одељења за развој психолошке делатности

СТРУЧНИ СКУП О РАЗВОЈУ ПСИХОЛОШКЕ ДЕЛАТНОСТИ

У Дому Војске Србије, у организацији Одељења за развој психолошке делатности, одржан је стручни скуп „Развој психолошке делатности у Министарству одбране и Војсци Србије“ коме су присуствовали психолози из система одбране.

Говорећи о значају формирања Одељења за развој психолошке делатности, у чијем је процесу у великој мери учествовала, баш као и у његовим активностима протекле две године, психолог у кабинету министра одбране Маја Петровић истакла је да на том путу није било потешкоћа, јер је реч о едукованом и стручном кадру.

– Мој главни закључак био је да таква „сила“ треба да се уједини и да сво психолошко знање не остане по фиокама, а крајњи циљ је максимално развијање струке и неговање психолошког кадра у војсци, ангажовање психолога у систему с циљем идентификације појединаца који вреде – оценила је она додајући да су рад на успостављању Одељења у потпуности подржали и министар одбране Братислав Гашић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић.

Према речима начелнице Одељења за развој психолошке делатности Наде Марковић, реч је о првом стручном скупу војних психолога после дуго времена, уједно и прилици да се колегама представе мисије и задаци Одељења.

– Циљ овог скупа био је да, после округлих столова и дискусионих група, заједно дођемо до решења и дефинишемо циљеве нашег будућег рада, те да их предочимо у акциони план – каже она и подсећа на значај обједињавања креативних и стручних потенцијала.

У фокусу рада стручног скупа биле су теме везане за професионално усавршавање психолога у систему одбране, психолошке припреме за одлазак у мултинационалне операције, као и развој психолошке делатности у систему одбране, а планирано је и оснивање Секције војних психолога.

Припадници Одељења за развој психолошке делатности

вештама, разменом искустава, студијама случаја, више него уз класична предавања – објашњава Мирјана Вељковић додајући да су циљна групе колеге психолози, али и руководиоци из система одбране.

Ове године 68 психолога учествовало је на радионици на тему „Интервју заснован на компетенцијама“, а за руководиоце је организован лидерски курс који се односио на развој вештине руковођења – каже руководиоца Групе за координацију и развој психолошке делатности.

Селекцијом до квалитетнијег кадра

Када је реч о селекцији, како истиче капетан Дејан Вучинић, руководиоца Групе за селекцију, класификацију, профилисање, каријерно вођење и саветовање, треба имати у виду да је она само један сегмент психологије рада, која, иако има централно место, захтева усклађивање са осталим делатностима психолошке дисциплине, као што су регрутација, каријерно вођење и саветовање.

– Током 2012. године формулисали смо упитник којим се процењује радна успешност професионалних војника, а који попуњавају старешина и психолог јединице при обнови уговора о раду. Почетком године обавили смо анализу попуњених упитника и добили податак у којој мери селекциона батерија тестова, предвиђа успешност у послу професионалних војника – објашњава капетан Вучинић, указујући да је улога професионалног војника данас све сложенија. Према његовим речима, имајући то у виду, потребно је у старту формулисати критеријуме који ће одредити његову способност за евентуално учествовање у мировним мисијама.

Током 2014. године, група се бавила и испитивањем повезаности критеријума радне успешности за категорију професионалних војника, анализом повезаности резултата на селекционим тестовима са општим успехом кадета Војне академије и анализом психолошких критеријума за добровољно служење војног рока.

Психолошка припрема за мировне операције

Референт за координацију и примењену методологију у Групи за координацију и развој психолошке делатности Весна Пејчиновић, психолог, има вишегодишње искуство у војној психологији, драгоцену за разумевање функционисања тако сложеног система. Од 2010. године у својој јединици активно је учествовала у припремању припадника који се упућују у мултинационалне операције.

– У систему је била приметна озбиљна заинтересованост да се мултинационалне операције припреме квалитетно. Међутим, за то је неопходно усагласити методе рада и селекције, јер нас очекује све више мисија и мировњака који се у њих упућују – каже Весна Пејчиновић и објашњава да психолози тимским радом излазе у сусрет том изазову у намери да се селекција припадника стратегијски уреди, баш као и њихове припреме за одлазак, боравак и повратак из мировне мисије. На тај начин успоставља се систем превенције, закључује она, уз констатацију да постоји потреба укључивања и чланова породица мировњака у процес припрема. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимео Јово МАМУЉА